

ALI UPORABA FACEBOOKA VPLIVA NA BRALNO PISMENOST?

Raziskovalna naloga



Avtorici

Eva Jurhar

Maruša Steiner

Mentorica

Metka Vajdič, prof. slov. in angl.

Celje, 2014

ZAHVALA

Zahvaljujema se mentorici Metki Vajdič, ki naju je skozi nastajanje raziskovalne naloge spodbujala, nama dajala nasvete, naju usmerjala in naju poučila o osnovah raziskovalne naloge.

Zahvaljujema se tudi najinim staršem, ki so bili skozi nastajanje raziskovalne naloge potrpežljivi in so naju prav tako spodbujali.

Kazalo

1	POVZETEK	5
2	UVOD	6
2.1	Opis raziskovalnega problema.....	6
2.2	Hipoteze	6
2.3	Opis raziskovalnih metod	7
3	FACEBOOK	8
3.1	Njegovi začetki.....	8
3.2	Nekaj splošnih dejstev	8
3.3	Facebook kot droga	9
4	BRALNA PISMENOST.....	12
4.1	Kaj je to?	12
4.2	Branje na naši šoli.....	12
4.2	Rezultati PISA.....	14
5	ANALIZA REZULTATOV ANKETE	17
6	ZAKLJUČEK	28
7	VIRI IN LITERATURA	32
7.1	SPLETNI VIRI.....	32
7.2	VIRI SLIK	32

Kazalo slik

Slika 1.....	11
Slika 2.....	14
Slika 3.....	16
Slika 4.....	24
Slika 5.....	Napaka! Zaznamek ni definiran.
Slika 6.....	Napaka! Zaznamek ni definiran.
Slika 7.....	Napaka! Zaznamek ni definiran.

Kazalo grafov

Graf 1.....	17
Graf 2.....	18
Graf 3.....	19
Graf 4.....	20
Graf 5.....	Napaka! Zaznamek ni definiran.
Graf 6.....	Napaka! Zaznamek ni definiran.
Graf 7.....	23
Graf 8.....	24
Graf 9.....	25
Graf 10.....	26

1 POVZETEK

V raziskovalni nalogi sva želeli raziskati, ali ima uporaba sodobne tehnologije, ki se v vedno večji meri pojavlja na tržišču in katere zvesti uporabniki smo postali mladi, usoden vpliv na našo bralno pismenost. Dejstvo je, da imamo manj časa za učenje in ostale prostočasne aktivnosti, s katerimi smo se ukvarjali pred pojavom priljubljenih tehnoloških igráč.

S pojavom socialnih omrežij na spletu, ki so na voljo brezplačno, sva se odločili, da največjo pozornost posvetiva uporabi Facebooka, ki je med vsemi socialnimi omrežji najbolj množično obiskan, saj je razmeroma lahek za uporabo. Z namestitvijo uporabniškega računa se krog souporabnikov hitro širi, kar ima za posledico redno preverjanje sprememb na računu in dodajanje vedno novih podatkov.

Odločili sva se, da s pomočjo ankete in obstoječe literature ter spletnih virov preveriva, ali najine domneve držijo. K sodelovanju sva povabili učence od 6. do 9. razreda, saj sva menili, da mlajši učenci ne uporabljajo Facebooka tako množično kot starejši.

V teoretičnem delu sva zapisali nekaj izhodišč o Facebooku in o bralni pismenosti, pri čemer sva se opirali predvsem na branje in pisanje.

Ob analizi sva primerjali pridobljene odgovore s splošno znanimi dejstvi in tako prišli do novih spoznanj.

2 UVOD

2.1 Opis raziskovalnega problema

S Facebookom sva se prvič srečali in seznanili v petem razredu. Pokazali so nama ga prijatelji. Najprej nisva točno vedeli, kako in zakaj se ga uporablja, ampak sva se kmalu naučili. Sprva sva ga uporabljali zelo pogosto, kasneje pa sva spoznali, da zaradi njega zanemarjava ostale obveznosti, saj sva na njem preživljali preveč časa. Zdaj ga ne uporabljava tako pogosto. Največkrat le zato, da lahko komunicirava s prijatelji in znanci. Misliva, da prepogosta uporaba lahko slabo vpliva na mlade, saj nimajo več toliko časa za branje, učenje, pisanje domačih nalog. Nekaj časa je celo veljalo, da tisti, ki nima Facebooka, ne obstaja in postalo je skoraj nujno, da si vsak ustvari svoj račun.

V svoji okolici opažava, da se je delovna vnema najinih sošolcev in znancev zmanjšala in niso več toliko osredotočeni na šolsko delo. Tudi rezultati PISE, ki nam jih predstavljajo v šoli, kažejo na to, da smo slovenski učenci v primerjavi z drugimi kar nekje v ozadju. Vprašali sva se, če ima tudi uporaba Facebooka kakšen vpliv na to.

V svoji raziskovalni nalogi bova poskušali odgovoriti na to vprašanje. V uvodu sva zbrali nekaj osnovnih dejstev o Facebooku in o bralni pismenosti, glavni del naloge pa sva posvetili rezultatom ankete, ki sva jo izvedli med učenci naše šole.

2.2 Hipoteze

Med prebiranjem različnih virov so se nama porajala vedno nova spoznanja, pa tudi vprašanja, zato sva si zastavili naslednje hipoteze:

1. S pojavom Facebooka je mladina vedno več časa na računalniku.
2. Rezultati NPZ-jev pri slovenščini so v zadnjih letih slabši zaradi pogoste uporabe socialnih omrežij.
3. Vedno pogostejša je raba neknjižnega jezika oz. slenga za pisanje.
4. Manj prostega časa mladi namenijo branju.

5. Za pisanje se uporablja tudi fonetična pisava.
6. Pogostejše uporabnice Facebooka so punce.

2.3 Opis raziskovalnih metod

Da bi dobili ustrezne informacije, s pomočjo katerih bi lahko ugotovili, ali najine hipoteze držijo ali ne, sva izdelali vprašalnik z 11 vprašanji, ki sva ga sestavili s pomočjo spletne strani www.mojaanketa.si

To nama je omogočilo, da sva lahko prijateljem in znancem poslali anketo na elektronsko pošto, veliko pa sva jih za sodelovanje lahko prosili kar v šoli, kjer so v računalniški učilnici odgovarjali na vprašanja z ankete.

Izbrali sva učence od 6. do 9. razreda naše šole. Prej sva se prepričali, da uporabljajo vsaj eno socialno omrežje.

Za potrditev druge hipoteze, kjer meniva, da so rezultati NPZ pri slovenščini v zadnjih letih slabši, kot so bili, sva podatke pridobili na straneh Državnega izpitnega centra, kjer hranijo vsakoletne rezultatih in so na voljo vsem. (www.ric.si)

Za raziskovanje sva izbrali dve različni metodi. Ker sva lahko z anketo in prebiranjem različnih virov pridobili večino odgovorov na najina vprašanja, sva uporabili metodo spraševanja, za potrditev druge hipoteze sva uporabili metodo analize dokumentov.

Iskali sva tudi ustrezno literaturo, vendar je pojav socialnih omrežij razmeroma nov, zato sva knjigo Medijske navade med slovenskimi mladostniki avtorice Vesne Dolničar prelistali, vendar v njej še ni omenjenega pojava socialnih omrežij. Vire sva zato iskali v spletnih konferencah, ki jih je bilo na temo bralne pismenosti veliko.

3 FACEBOOK

3.1 Njegovi začetki

Facebook je družabno spletno omrežje, ki je bilo ustanovljeno 4. februarja 2004 v mestu Cambridge v Massachusettsu. Brezplačen dostop do strani omogoča uporabnikom, da se povežejo na eno ali več omrežij (kot so npr. šola, delovno mesto ali zemljepisno območje) in tako lažje komunicirajo z ostalimi ljudmi iz istega omrežja.

Ustanovitelj Facebooka je Mark Zuckerberg, ki je spletišče izdelal kot študent na sloviti univerzi Harvard v Združenih državah Amerike. Na začetku so lahko bili člani spletnega mesta le študentje harvardske univerze, kasneje pa so lahko to postali še študenti ostalih univerz, dijaki ter vsi, stari več kot 13 let.

Spletna stran ima po celem svetu več kot 1,2 milijarde aktivnih uporabnikov. Je tudi najbolj priljubljena spletna stran za nalaganje fotografij - dnevno jih dandanes naložijo kar 254 milijonov. Glede na priljubljenost strani se je v svojem kratkem obstoju Facebook že srečal z nekaterimi kritikami in nasprotovanji, predvsem zaradi izpostavljanja zasebnosti, političnih prepričanj njegovih ustanoviteljev in vprašanj cenzure.

Sredi februarja 2013 je bilo v Sloveniji 748.200 uporabnikov Facebooka, kar nas uvršča na 91. mesto med 212 opazovanimi državami, kažejo podatki portala SocialBakers.

Uporabniki mesečno na Facebooku preživijo več kot 12 milijard ur. (<http://sl.wikipedia.org/wiki/Facebook>)

3.2 Nekaj splošnih dejstev

1. Če bi bil Facebook država, bi bil tretja po velikosti. Po številu prebivalcev sta večji samo Kitajska in Indija. Trenutno ima Facebook preko 500 milijonov uporabnikov.
2. Povprečen uporabnik na Facebooku preživi 55 minut na dan.
3. Mesečno se uporabnik pridruži dvema stranema in 12 skupinam.

4. Samo 14 % potrošnikov še verjame klasičnim oglasom.
5. Na Facebooku je prijavljenih/registriranih preko 600.000 Slovencev, kar pomeni, da je vsak četrti Slovenec uporabnik Facebooka.
6. Najpopularnejša slovenska blagovna znamka na Facebooku je Radio Hit, ki ima že preko 54.000 zasledovalcev.
7. Najpogostejša začetniška napaka na Facebooku je uporaba zasebnega profila za poslovne namene in je prepovedana. Sankcionira se z izbrisom profila.
8. Barack Obama je s pomočjo Facebooka spravil na volišča ljudi, ki se drugače volitev ne udeležujejo. To je bila prva odmevna akcija, za katero so bila uporabljena družabna omrežja.

Vir: <http://www.facebook.com/notes/matej-%C5%A1pehar-kako-uspjeti-na-facebooku/10-zanimivih-dejstev-o-dru%C5%BEabnih-medijih/152031598171625>

3.3 Facebook kot droga

Misliva, da Facebook ne vpliva le na bralno pismenost. Pomemben je tudi za samopodobo in nedavne raziskave so pokazale, da je vedno več ljudi odvisnih od Facebooka.

Za mnoge ljudise Facebook vrti okrog zasebnosti. To je legitimna skrb, a vendarle prav tako obstaja prepričanje, da je vprašanje zasebnosti le del širšega problema. „Skupni vplivi tega, kar Facebook počne sedaj, se v prihodnosti ne bodo izkazali kot dobri, nam pa gre za prihodnost interneta kot odprtega, varnega prostora.“ (Dostopno na naslovu:: <http://www.dnevnik.si/magazin/znanost-in-tehnologija/1042359978>)

„Zapustitev Facebooka res ni lahka, saj nam ponuja užitek in zabavo, enostavno rečeno, pa izziva tudi odvisnost. Izbrisati profil na Facebooku je kot prenehati kaditi. Težko je ostati na „pravi poti“ tako dolgo, dokler ne spremenite navad. Pomoč drugih je sicer dobra, a s Facebooka ne boste odšli le tako, da se na Facebooku pridružite skupini (ali pa jo ustanovite) o zapuščanju Facebooka. Del tega zapuščanja je razumevanje narave težave, mediji pa so tudi že veliko pisali o tem, kaj je slabo na Facebooku, in oni to boljše razložijo kot mi.

Spodbujamo vas, da te članke preberete in si nato ustvarite lastno mnenje. Morda se bo lažje umakniti, ko boste naredili jasen in zavesten izbor o tem, zakaj bi želeli, da vaše življenje v prihodnosti na spletu ne vključuje Facebooka.“ (Dostopno na: <http://www.quitfacebookday.com/>).

Pred kratkim sta bili objavljeni dve raziskavi, ki sta osvetlili vplive uporabe Facebooka na duševno stanje. Njuni rezultati so na prvi pogled nasprotujoči, a podrobna analiza odkrije, da se dopolnjujejo. Facebook namreč po eni strani izboljšuje samopodobo uporabnikov, a po drugi strani tudi povzroča stres. Starejše študije podobno kažejo, da ima lahko Facebook veliko negativnih učinkov na duševnost.

Prva raziskava je pokazala, da velika množica prijateljev na Facebooku stresno vpliva na posameznika. Izvedli so jo na škotski Edinburgh Napier University, kjer so analizirali približno 200 rednih uporabnikov Facebooka. Ugotovili so, da se 12 odstotkov uporabnikov zaradi Facebooka počuti anksiozne in ima v povprečju 117 prijateljev, medtem ko ima preostanek, ki ne počuti tako, v povprečju samo 75 prijateljev. Kar 63 odstotkov se jih je obotavljalo pri potrjevanju prošenj za prijateljstvo, 32 odstotkov jih ob zavrnitvi prevevajo občutki krivde in nelagodja, 10 odstotkov pa sploh ne mara prejemati prošenj za prijateljstva.

Druga raziskava, ki so jo izvedli na Cornell University, pa je pokazala pozitiven vpliv Facebooka na samopodobo. Ljudi so razporedili v tri skupine in jih postavili v različna okolja. Kontrolna skupina je tri minute boljčala v prazen zaslon, ena skupina je strmela v svojo podobo v ogledalu, tretja pa je brskala po svojem profilu na Facebooku. Zatem so rešili vprašalnik o samopodobi in raziskovalci so ugotovili, da je zadnja skupina izkazala spremembo v pozitivno smer, medtem ko prvi dve skupini nista izkazali spremembe samopodobe.

Na Facebooku namreč vsak predstavlja zloščeno verzijo sebe. Raziskave so pokazale, da imajo vedri statusi in sporočila več odzivov od črnih. Na Facebooku se vsi neprestano trudijo, da so njihovi profili čim boljši, da predstavljajo resnično rafinirano verzijo njihovega življenja.

Nihče ni ves čas srečen, a pregled profilov na Facebooku ustvarja lažen vtis, da večina ljudi večino časa je. To je razlog, da uporaba Facebooka povečuje tesnobo, anksioznost in pobitost. Hkrati pa s tem tudi razložimo, zakaj strmenje v lasten profil, občudovanje lastnih kontaktov, odzivov prijateljev na objave in podobno dviguje samopodobo. (Huš, 2011. Dostopno na naslovu : <https://slo-tech.com/novice/t458072>)



Slika 1: http://www.cartoonstock.com/newscartoons/cartoonists/rmo/lowres/computers-facebook-social_networking-website-read-reading-rmon243l.jpg

4 BRALNA PISMENOST

4.1 Kaj je to?

Razviti zmožnosti učencev, da samostojno pridobivajo informacije, jih povezujejo in interpretirajo, si na osnovi informacij ustvarjajo celostne pomenske predstave in razlage pojavov ter dogodkov, razmišljajo o njih in jih vrednotijo, razvijajo argumente za takšno ali drugačno delovanje na osnovi informacij, se znajdejo v novih situacijah, kritično primerjajo, sklepajo itn... (Načrt projekta BP 2011)

Bralna pismenost je zmožnost, ki jo že nazačetku šolanja štejemo med najpomembnejše zmožnosti. Je temelj za nadaljnji uspeh v šoli, poleg tega pa otroku omogoča osebno rast. Zgodnje opismenjevanje ne zajema le znanja branja in pisanja, temveč posega tudi na druga območja, kot so npr. razvoj vidno-gibalne usklajenosti, razvoj slušnih in vidnih procesov ipd. Pomeni tudi razumevanje napisanih besedil, njihovo uporabo in razmišljanje o njih z namenom doseganja lastnih ciljev, nadaljnega razvijanja lastnega znanja in potencialov ter sodelovanja v družbi. Je ena najpomembnejših veščin, ki jih učenke in učenci pridobijo v prvih letih šolanja in omogoča osebno rast v vseh obdobjih življenj.

4.2 Branjena naši šoli

Branje je torej osnova za bralno pismenost, ki se začenja že pri najmlajših. Najprej berejo starši in stari starši otrokom, kasneje začenjajo brati sami. Tudi na naši šoli se zavedamo pomembnosti branja, zato smo v letošnjem šolskem letu temu posvetili kar precej časa. V organizaciji šolske knjižnice namreč potekajo različni projekti, s katerimi se vabi k branju mlade in stare.

Prvi tak projekt je Radi beremo. Na spletni strani šole (http://www.3os-celje.si/index.php?option=com_content&view=article&id=197&Itemid=604) je zapisano:

Trikrat letno bomo brali vsi na šoli; zatopljeni bomo v svoje knjige, ki jih bomo prinesli od doma ali pa si jih bomo izposodili v knjižnici. Učenci se bodo o knjigah pogovarjali, aktivnosti, s katerimi bodo popestrili dneve, ko bomo vsi brali, pa bodo načrtovale učiteljice same. Datumi branja bodo določeni naknadno glede na pomembne obletnice v tem šolskem letu, predvidoma bo to v decembru pred Dnevom samostojnosti, v februarju pred Prešernovim praznikom in v aprilu ob mesecu knjige.

Cilji projekta: razvijanje interesa za branje in zmožnosti samostojnega branja, razvijanje bralne kulture učencev in strokovnih delavcev, komunikacija s knjigo in med učenci o knjigi, ozaveščanje pomena praznikov, povezanih z branjem in s knjigo, promocija knjig med učenci in učitelji ter pogovori o knjigah ter večji odstotek učencev, vključenih v tekmovanje za bralno priznanje.

V prejšnjem šolskem letu je na šoli zaživel projekt Beremo skupaj. Na bralna potovanja je pognal učitelje, starše, stare starše, sorodnike in prijatelje. Skupaj smo se vse leto družili ob branju knjig in odkrivali pester in bogat svet književne umetnosti.

Verjamemo, da smo pripravili teren dejavnosti, ki jo na šoli čaka svetla prihodnost. Navsezadnje je branje dejavnost, ki je neločljivo povezana z delovanjem šole, pozitiven zgled, ki ga starši damo otroku z branjem knjig v družinskem okolju, pa je neizmerne pomena za otrokov osebni razvoj.

Noč branja je projekt, ki se je prvič uveljavil leta 1988 v Nemčiji, v Sloveniji pa so prvo noč branja izvedli leta 2007 na Osnovni šoli Prestranek. Leta 2011 je noč branja izvedlo več kot 30 šol po Sloveniji. Tudi na III. OŠ smo v šolskem letu 2011/2012 prvič izvedli noč branja z Mačkom Murijem, saj so bili vanjo vključeni učenci interesne dejavnosti pravljíčna ustvarjalnica. Cilji noči branja so: doživeti branje kot dogodek, poudariti pomen knjige za kakovostno preživljanje prostega časa, razvijati veselje do branja ter kreativnost in kritično razmišljanje ob in po branju ter druženje.

V okviru leta kulture je v šolskem letu 2006/2007 prvič potekal skupni projekt Ministrstva za kulturo, Ministrstva za šolstvo in šport ter Zveze splošnih knjižnic Rastem s knjigo: slovensko mladinsko leposlovno delo vsakemu sedmošolcu. Projekt se nadaljuje tudi v letošnjem šolskem letu. Učenci 7. razredov bodo obiskali najbližjo splošnoizobraževalno knjižnico, jo spoznali ter v dar prejeli leposlovno knjigo Vinka Moderndorferja Kot v filmu.



Slika 2: <http://blogs.publishersweekly.com/blogs/shelftalker/wp-content/uploads/2014/01/girl-reading-a-book-while-laying-on-the-floor-0515-1002-0104-0834-SMU.jpg>

4.2 Rezultati PISA

Ker se podatki o bralni pismenosti otrok zbirajo tudi preko mednarodne raziskave PISA (Programme for International Student Assessment), sva poiskali podatke na spletni strani Pedagoškega inštituta. Ob objavi rezultatov vsaka tri leta se pri nas sprožijo vroče polemike o tem, kaj delamo prav in kaj narobe, sami pa sva želeli pogledati, če se v zadnjem obdobju, ko je v porastu uporaba socialnega omrežja Facebook, rezultati bistveno razlikujejo od prejšnjega obdobja.

Leta 2012 so slovenski učenci so pri bralni pismenosti dosegli 481 točk, kar je nižje od povprečja OECD (496 točk). Slovenski dosežek se od leta 2009 (483 točke) ni pomembno spremenil. Podobne rezultate kot Slovenija imajo tudi Portugalska, Izrael, Hrvaška, Švedska, Islandija, Litva, Grčija, Turčija in Ruska Federacija.

V Sloveniji 79 % učencev dosega temeljne bralne kompetence, v povprečju v OECD je teh učencev 82 %. Najvišje bralne kompetence enako kot leta 2009 dosega 0,3 % slovenskih učenk in učencev, v OECD pa 1,1 %.

V vseh državah OECD so v bralni pismenosti uspešnejše učenke. Slovenske učenke so v povprečju dosegle več točk (510 točk) kot učenci (454 točk). Razlika med spoloma v Sloveniji (56 točk) je večja kot v OECD (38 točk) in je podobna kot na Švedskem. Temeljne bralne kompetence izkazuje 89 % slovenskih učenk in 70 % učencev. (Spletni časopis Pedagoškega inštituta, december 2013)

1. Po pregledu rezultatov Pisa 2009 v Sloveniji 79 % učencev dosega temeljne bralne kompetence, v povprečju v OECD je teh učencev 81 %, v EU pa 82 %. Temeljne bralne kompetence (2. raven branja) učencem omogočajo nadaljevanje učenja na vseh področjih in s tem tudi uspešno in učinkovito delovanje v vsakdanjem življenju. 55% slovenskih učencev dosega 2. ali 3. raven bralnih kompetenc. Najvišje bralne kompetence dosega 0,3 % slovenskih učencev, v OECD 1,0 % in v EU 0,6 %.

2. Slovenski učenci so v povprečju dosegli 483 točk, kar je manj kot v OECD (494 točk) in EU (489 točk), pa tudi 11 točk manj kot leta 2006. Slovenski učenci so na dveh podlestvicah, na podlestvici iskanje in priklic informacij in na podlestvici povzemanje in interpretiranje besedila, dosegli 489 točk, kar predstavlja 3. raven, na podlestvici razmišljanje... in vrednotenje besedil pa 470 točk, kar predstavlja 2. raven. Na podlestvici vezanega besedila so dosegli 484 točk (2. raven), 476 točk pa na podlestvici nevezanega besedila (3. raven).

3. Rezultati raziskave PISA 2009 kažejo na to, da so učenci z višjimi dosežki tisti učenci, ki radi berejo in dnevno berejo tudi za zabavo. V Sloveniji znaša razlika v dosežkih med učenci, ki

radiberejo, in učenci, ki ne berejo radi, 98 točk, kar je več kot ena raven lestvice. Največji razkorak (53točk) je med učenci, ki nikoli ne berejo za zabavo, in učenci, ki vsaj nekaj minut dnevno berejo za zabavo. V Sloveniji je kar 40 % učencev odgovorilo, da nikoli ne berejo za zabavo, v OECD pa je teh učencev 37 %.

4.Rezultati raziskave PISA 2009 so tudi pokazali, da je pomembno, da se učenci zavedajo, še bolj pa, da uporabljajo ustrezne strategije branja in učenja. Učenci z višjimi dosežki so torej tisti učenci, ki samousmerjajo lastno učenje in vedo, kako bodo besedilo razumeli ter si zapomnili in povzeli pomembne informacije. Razlika v dosežkih med učenci, ki se zavedajo in uporabljajo ustrezne strategije, znaša več kot eno raven na bralni lestvici.

5.Slovenske učenke so v povprečju dosegle več točk (511 točk) kot učenci (456 točk). Razlika med spoloma v Sloveniji (55 točk) je večja kot v OECD (39 točk) in EU (42 točk). Temeljne bralne kompetence izkazuje 89 % slovenskih učenk in 69 % učencev. Učenke (75 %) v povprečju bolj pogosto izkazujejo veselje do branja kot učenci (46 %).(Dosegljivo na spletni strani:http://www.pei.si/UserFilesUpload/file/raziskovalna_dejavnost/PISA/PISA2009/PISA2009_prviRezultati.pdf).

Ugotovili sva, da se rezultati bistveno niso spremenili. V obeh poročilih dekleta izkazujejo večjo uspešnost od fantov, tako da najina hipoteza, da so dekleta pogostejše uporabnice Facebooka in da je zaradi uporabe le-tega bralna pismenost manjša, ne drži. Bova videli, kaj bodo pokazali rezultati ankete.



Slika 3:<http://www.o-4os.ce.edus.si/projekti/beremo/readers.gif>

5 ANALIZA REZULTATOV ANKETE

Najino anketo je rešilo 144 osnovnošolcev od 6. do 9. razreda. Anketo je rešilo 85 deklet in 59 fantov. V analizi rezultatov sva najprej pokazali odgovore na vsa vprašanja, jih komentirali in razložili, kako rezultat vpliva na najine zastavljene hipoteze.

Ob koncu sva vsako hipotezo še enkrat izpostavili in s podkrepitvijo pridobljenih podatkov hipotezo potrdili ali ovrgli. Ker sva se k sodelovanju povabile le tiste, ki uporabljajo vsaj eno socialno omrežje, naju je zanimalo, koliko jih dejansko uporabljajo, saj veva, da nastajajo vedno nova, ki si pridobivajo svoje pripadnike.

1. Koliko socialnih omrežij uporabljaš?

a) 1

b) 2

c) 3

č) 4 ali več



Ti odgovori so nama pokazali, da 28 učencev (19,4%) uporablja le eno socialno omrežje. 37 učencev (25,7%) uporablja dve socialni omrežji. 41 učencev (28,5%) uporablja tri socialna omrežja, 38 učencev(26,4%) pa uporablja štiri ali več socialnih omrežij. S tem se je najina domneva potrdila, saj le manjšina uporablja le eno socialno omrežje.

Pri drugem vprašanju naju je zanimalo, kako pogosto uporabljajo Facebook. Najina prva hipoteza je namreč bila, da mladi vedno več časa preživijo na računalniku.

2. Ali Facebook uporabljaš vsak dan?

a) Da

b) Ne



Odgovori so pokazali, da je med vsakodnevnimi uporabniki in med tistimi, ki Facebooka ne uporabljajo vsak dan, razlika zelo majhna. 68 učencev (47,2%) Facebook uporablja vsak dan, preostalih 76 učencev (52,8%) pa ne. Odgovori so naju presenetili, saj sva pričakovali, da jih je večina prav vsak dan na Facebooku.

Pri tretjem vprašanju naju je zanimalo, koliko časa dnevno anketiranci preživijo na Facebooku. Pričakovali sva, da bodo odgovarjali iskreno.

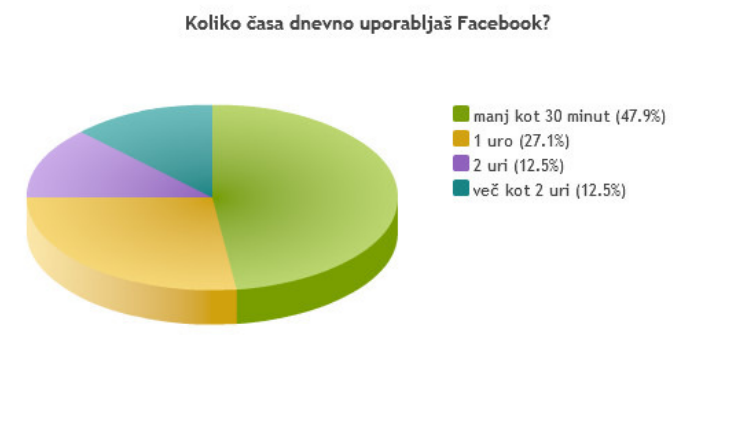
3. Koliko časa dnevno uporabljaš Facebook?

a)manj kot 30 minut

b)1 uro

c)2 uri

č)več kot 2 uri



Odgovori so nama pokazali, da 69 učencev (47,9%) Facebook dnevno uporablja manj kot 30 minut, 39 učencev (27,1%) pa 1 uro dnevno. 18 učencev (12,5%) Facebook uporablja 2 uri dnevno, ostalih 18 učencev (12,5 %) pa 2 uri ali več na dan.

Tu sva želeli izvedeti, kateri čas je tisti, ko si mladi želijo ustvariti profil na Facebooku in si ga zato ustvarijo. Midve sva predvidevali, da v 6. razredu.

4. Kako dolgo že uporabljaš Facebook?

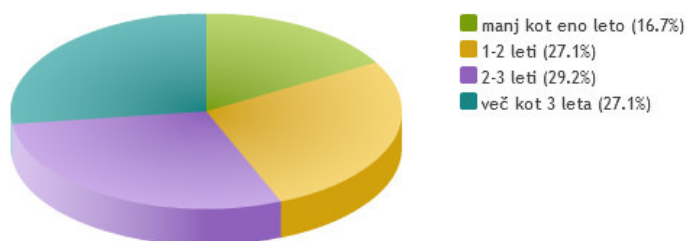
a)manj kot 1 leto

b)1-2 leti

c) 2-3 leta

č)več kot 3 leta

Kako dolgo že uporabljaš Facebook?



Odgovori so pokazali, da 24 učencev (16,7%) Facebook uporabljajo manj kot eno leto. 1-2 leti uporablja Facebook 39 učencev (27,1%) in 42 učencev (29,2%) uporablja Facebook 2-3 leta. Ostalih 39 učencev (27,1%) pa uporablja Facebook že več kot 3 leta. Izkazalo se je, da si najkasneje v 7. razredu že večina ustvari svoj račun.

Pri petem vprašanju je bilo možnih več odgovorov, zato sva pri tem vprašanju dobili 250 odgovorov:

5. Kako dostopaš na Facebook?

a) preko računalnika

b) preko telefona

c) drugo



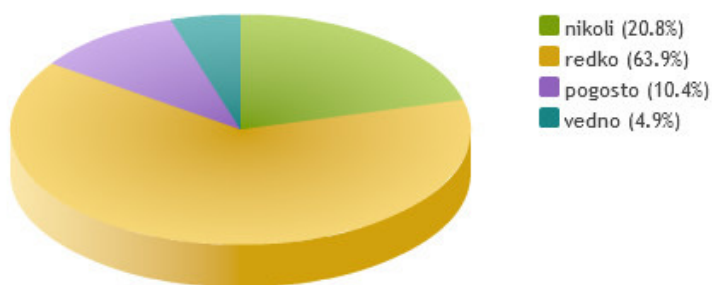
Kljub pojavu in uporabi pametnih telefonov je dostop do svojega profila večini še vedno najljubši s svojih računalnikov, saj je skoraj polovica anketirancev (48, 4 %) odgovorila, da se tako najpogosteje prijavlja na Facebook. Veliko jih je obkrožilo prvi in drugi odgovor, tako da uporabljajo obe možnosti.

Pri šestem vprašanju naju je zanimalo, če učenci na Facebooku kdaj uporabljajo knjižni jezik. Sami namreč tam uporabljamo neknjižni jezik, s prijatelji si dopisujemo v slengu. Knjižni jezik hranimo za šolo, čeprav se nam vedno pogosteje dogaja, da zapišemo kakšno besedo v spisih tudi v slengu. Predvidevali sva, da je z drugimi podobno, saj tudi najini znanci redko uporabljajo knjižni jezik za zapise na Facebooku.

6. Ali na Facebooku uporabljaš knjižni jezik?

- a) nikoli
- b) redko
- c) pogosto
- č) vedno

Ali na Facebook-u uporabljaš knjižni jezik?



Odgovori na to vprašanje so pokazali, da 30 učencev (20,8%) nikoli ne uporablja knjižnega jezika, 92 učencev (63,9%) ga uporablja redko. 15 učencev (10,4%) ga uporablja pogosto, 7 učencev (4,9%) pa vedno. Najina domneva se je potrdila, prav tako najina hipoteza.

V eni od hipotez sva navedli, da mladi vedno manj berejo. Opažava namreč, da po šolskih hodnikih učenci hodijo s telefoni, le redko koga vidiva, da bi si s knjigo ali z revijo krajšal čas med urami. Uporaba telefonov seveda ni dovoljena, vendar imamo načine, da jih pretihotapimo mimo učiteljev. Zanimalo naju je, če sploh berejo in koliko.

7. Ali v prostem času bereš?

- a) nikoli
- b) včasih
- c) pogosto
- č) vedno

Ali v prostem času kdaj bereš?



Odgovori na to vprašanje so pokazali, da 7 učencev (4,9%) v prostem času ne bere nikoli, 65 učencev (45,1%) v prostem času bere včasih. 41 učencev (28,5%) pogosto bere v prostem času in 31 učencev (21,5%) vedno bere v prostem času. Rezultati so bili v skladu s pričakovanji, veseli pa naju, da je še vedno zelo nizek odstotek tistih, ki nikoli ne berejo.

Branje je lahko takšno ali drugačno. Bežen prelet novic še ni branje. Želeli sva izvedeti, koliko časa v povprečju berejo najini anketiranci.

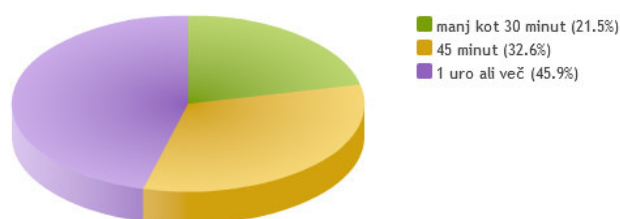
8. Koliko časa bereš? Če si na zgornje vprašanje odgovoril z nikoli, ti na to vprašanje ni treba odgovoriti.

a) manj kot 30 minut

b) 45 minut

c) 1 uro ali več

Koliko časa bereš? Če si na zgornje vprašanje odgovoril z nikoli, ti na to ni treba odgovoriti.



Odgovori na to vprašanje so pokazali, da 31 učencev (21,5 %) bere manj kot 30 minut, 47 učencev (32,6 %) bere 45 minut in 66 učencev (45,9%) bere 1 uro ali več. Skoraj polovica učencev branju nameni kar nekaj svojega prostega časa, kar je razveseljiv podatek.



Slika 4: <http://ssu.acs.si/datoteke/TEMA%20MESECA/APRIL/otroci.JPG>

Predvidevali sva, da v roke vzamejo večkrat kakšno revijo kot knjigo, zato sva jim postavili vprašanje, kaj konkretno berejo. Možnih je bilo več odgovorov.

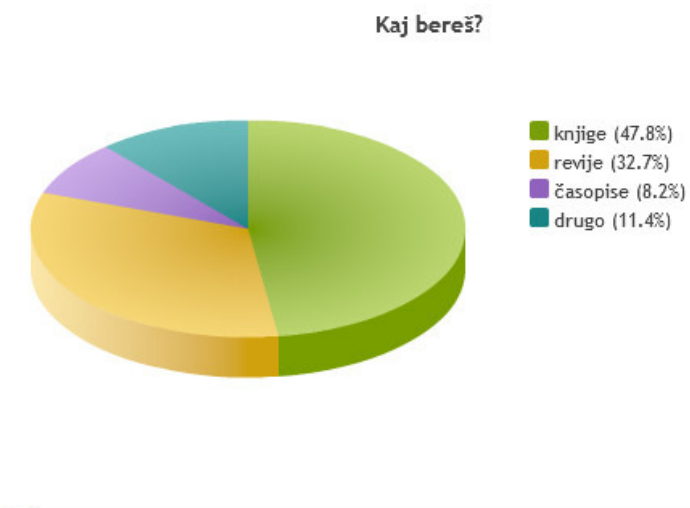
9. Kaj bereš?

a) knjige

b) revije

c) časopise

č) drugo



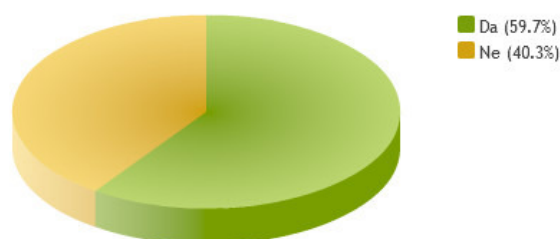
Zaradi vprašanja, ki sva si ga zastavili v naslovu, je bilo to vprašanje zanimivo, z nestrpnostjo sva pričakovali tudi odgovore. Razveselil naju je podatek, da še vedno največ učencev bere knjige, takih je skoraj polovica vseh anketirancev (47,8 %).

10. Ali na Facebooku zapisuješ besede tudi s črkami in številkami?

a) Da

b) Ne

Ali na Facebook-u zapisuješ besede s črkami IN številkami?

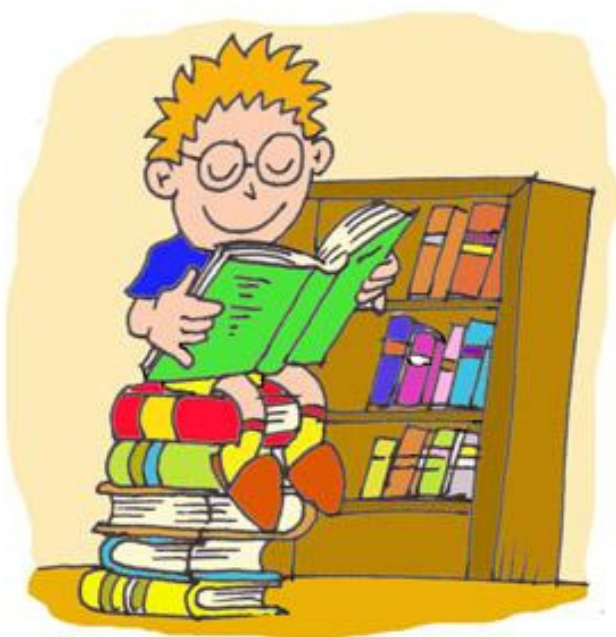


Odgovori na to vprašanje so pokazali, da 86 učencev (59,7%) zapisuje s črkami in številkami in 58 učencev (40,3%) besed ne zapisuje s črkami in številkami. Več kot polovica anketirancev torej uporablja izraze, ki so novost v medsebojnem pisnem komuniciranju in se včasih prikradejijo tudi v kakšen šolski spis ali sestavek pri angleščini.

S pojavom Facebooka in pametnih telefonov je hitrost komuniciranja ključna in prav zato so posamezne skupine iznašne poseben jezik, ki je opremljen z ikonami, s katerimi lahko avtor izrazi tudi svoja čustva. Glede na to, da je glasovna podoba jezika lahko tudi igriva, pa je nastalo tudi veliko izrazov, v katerih se za zapis lahko uporabi tudi številka, ki s svojo glasovno podobo dopolni pomen posameznih besed. Prav tako se uporabljajo kratice, ki so večinoma naglaške in tako znane vsem uporabnikom Facebooka po svetu.

11. Katere?

Največ jih je odgovorilo, da zapisujejo npr. ju3, mi2, 5ra, 5er , no8, me3, zju3, 4ever, pa3cija.



Slika 5: http://www.ossiska.si/uploads/images/aktualno/Januar%202012/Bralna_pismenost_slika.JPG

6 ZAKLJUČEK

V raziskovalni naloga sva si zastavili naslednje hipoteze:

1.S pojavom Facebooka je mladina vedno več časa na računalniku.

Prvo hipotezo morava potrditi, saj sva ob rezultatih ugotovile, da res večina mladih (52,1 %) preživi dnevno 1 uro ali več na računalniku. Predvidevava, da nekaj prostega časa porabijo za uporabo pametnih telefonov.

2. Rezultati NPZ-jev pri slovenščini so v zadnjih letih slabši zaradi pogoste uporabe socialnih omrežij.

Drugo hipotezo lahko ovrževa, saj sva poiskali na strani RIC rezultate NPZ-jev iz slovenščine iz leta 2008 do leta 2013. Na spodnji tabeli lahko vidimo, da so se rezultati v zadnjih letih res poslabšali, sploh pri 6.razredih.

Razred \ Leto	6.razred	9.razred
2008	71, 5	61, 5
2009	71, 3	55, 8
2010	54, 8	51, 1
2011	47, 61	55, 0
2012	56, 7	54, 94
2013	49, 79	51, 77

Učenci začnejo v 6. razredu uporabljati splet tudi za nalaganje socialnih omrežij. Med petošolci so le redki tisti, ki jih že uporabljajo. Pričetek množične rabe Facebooka pri nas prav tako sega v čas 2008/2009, čeprav je bil ustanovljen že leta 2004. Če bi uporaba Facebooka ali ostalih omrežij vplivala na rezultate NPZ, potem bi bil odstotek uspešnosti manjši pri devetošolcih, tako pa je veliko večji odklon pri šestošolcih (21,71%). Pri devetošolcih je odstotek nižji: 9,7%.

V anketi nisva spraševali, koliko prostega časa posvetijo učenju, saj bi lahko dobili nerealne odgovore, verjameva pa, da je časa za učenje manj, kot ga je bilo, preden smo postali obsedeni z različnimi tehnološkimi igračami, ki se jim starejši učenci težje upiramo kot mlajši.



Slika 6: http://www.wpclipart.com/education/classwork/girl_on_computer.png

3. Vedno pogostejša je raba neknjižnega jezika oz. slenga za pisanje.

Tretjo hipotezo morava prav tako potrditi, saj sva ugotovili, da večina učencev (84,7 %) le redko ali nikoli ne uporablja knjižnega jezika za komuniciranje na Facebooku.

4. Manj prostega časa mladi namenijo branju.

Četrto hipotezo lahko le delno potrdiva, saj sva bili presenečeni, ko sva ugotovili, da je polovica (50 %) takih, ki berejo pogosto ali redno, druga polovica pa redko ali nikoli. Menili sva, da jih bo več izbralo prva dva možna odgovora. 78,5 % je v anketi navedlo, da berejo 45 minut ali več na dan, kar naju je zelo razveselilo. Iz tega lahko sklepava, da se branje še vedno ohranja kot prostočasna aktivnost.

5. Za pisanje se uporablja fonetična pisava.

Več kot polovica (59,7 %) jih uporablja za zapis tudi številke in posamezne črke, kot sva ugotovili glede na odgovore pri desetem vprašanju v anketi. Za zapis uporabljamo emotikone, česar v anketi nisva posebej spraševali, za kar nama je bilo žal, vendar iz lastnih izkušenj veva, da je njihova uporaba zelo pogosta in včasih nadomesti celotno besedilo. Glede na vse navedeno lahko sklepava, da se najina hipoteza lahko potrdi.

6. Pogostejše uporabnice Facebooka so punce.

Glede na dejstvo, da sva za anketirance izbrale le tiste, ki uporabljajo Facebook, je odstotek uporabnikov večji na strani punc, saj je meril 59 % ali 85 od 144 anketirancev. Razlog za to bi lahko našli v dejstvu, da so punce bolj klepetave in zato izkoriščajo možnost pogovora preko tega medija, fantje pa postajajo bolj odprti za komunikacijo, kot so bili. Najino hipotezo sva na podlagi teh podatkov lahko potrdili.

Tema, ki sva jo izbrali za raziskovalno nalogo, je zelo kompleksna in bi se jo dalo raziskati na še bolj poglobljen način, v katerem bi lahko predelali še druge vidike bralne pismenosti. Z najinim znanjem in zmožnostmi sva se le dotaknili težav, mogoče pa bo kakšna globlja raziskava opravljena za diplomsko nalogo. Radovednost, ki se nama je vzbudila ob spremljanju najinih vrstnikov in njihovem načinu preživljanja prostega časa, je za začetek potešena. Vedeli sva, da naš prosti čas prepogosto preživljamo s tehnološkimi igračkami v rokah in da zaradi tega trpi naše šolsko delo in nam zmanjkuje časa za učenje. Na to nas opozarjajo tako učitelji kot starši. Zdaj veva, da imajo vsaj delno prav in da sva s potrditvijo večine najinih hipotez to lahko dokazali.

Opažava, da v zadnjem času upada število uporabnikov Facebooka, saj so se začeli zavedati pasti, ki jih ta prinaša s seboj: pomanjkanje zasebnosti, možnosti mobinga, vrstniškega verbalnega nasilja in podobno. Obstaja možnost, da bi bili zaradi tega najini rezultati pred pol leta ali enim letom drugačni. Takrat je veljalo, da moraš imeti Facebook, drugače si izpadel iz večine pogovorov. Prav tako je verjetno, da bo čez leto uporabnikov Facebooka še manj in jim bo ostajalo več časa za kakovostnejše preživljanje prostega časa in za učenje.

Enostavnega odgovora na vprašanje iz naslova najine raziskovalne naloge nisva dobili, lahko pa z gotovostjo trdimo, da njegova raba slabo vpliva na naš način pojmovanja pisanja in branja, ki ga potem, zavedno ali ne, prenašamo v šolo.



Slika 7: <https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSptfnzCbZTL-7q04ahosGLB2RXCyqxhrXly0bBmFokiNUbTEI8qA>

7 VIRI IN LITERATURA

7.1 SPLETNI VIRI

1. <https://slo-tech.com/novice/t458072>, 20. 2. 2014
2. <http://www.pei.si/UserFilesUpload/PIRLS06.pdf>, 20. 2. 2014
3. <http://www.dnevnik.si/magazin/znanost-in-tehnologija/1042359978>, 20. 2. 2014
4. http://www.eurydice.si/images/stories/publikacije/EN_Reading_literacy_highlight_pr-evod.pdf, 20. 2. 2014
5. http://www.pei.si/UserFilesUpload/file/raziskovalna_dejavnost/PISA/PISA2009/PISA2009_prviRezultati.pdf, 20. 2. 2014
6. http://www.3os-celje.si/index.php?option=com_content&view=article&id=197&Itemid=604, 20. 2. 2014
7. <http://www.quitfacebookday.com/>, 20. 2. 2014
8. <http://www.facebook.com/notes/matej-%C5%A1pehar-kako-uspjeti-na-facebooku/10-zanimivih-dejstev-o-dru%C5%BEabnih-medijih/152031598171625>, 20. 2. 2014
9. <http://sl.wikipedia.org/wiki/Facebook>, 20. 2. 2014
10. <http://www.mojaanketa.si/>, 20. 2. 2014
11. <http://www.ric.si/>, 20. 2. 2014

7.2 VIRI SLIK

Slika 1: http://www.cartoonstock.com/newscartoons/cartoonists/rmo/lowres/computers-facebook-social_networking-website-read-reading-rmon243l.jpg

Slika 2: http://blogs.publishersweekly.com/blogs/shelftalker/wp-content/uploads/2014/01/girl_reading_a_book_while_laying_on_the_floor_0515-1002-0104-0834_SMU.jpg

Slika 3: <http://www.o-4os.ce.edus.si/projekti/beremo/readers.gif>

Slika 4: <http://ssu.acs.si/datoteke/TEMA%20MESECA/APRIL/otroci.JPG>

Slika

5: http://www.ossiska.si/uploads/images/aktualno/Januar%202012/Bralna_pismenost_slika.JPG

Slika 6: http://www.wpclipart.com/education/classwork/girl_on_computer.png

Slika 7: <https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSptfnzCbZTL-7q04ahosGLB2RXCyqxhrXly0bBmFokiNUbTEI8qA>